ΑΣΚΗΣΗ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ

(Αρχικό κείμενο και ασκήσεις)

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Α1. Ποια είναι, σύμφωνα με το κείμενο, τα πρότυπα που προβάλλονται σήμερα και ποιοι τα διαμορφώ νουν; (60- 80 λέξεις)

Τα πρότυπα στη σύγχρονη εποχή προβάλλονται και διαμορφώνονται πρωταρχικά από τα Μέσα Ενημέρωσης [αλλά και από τα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης και το διαδίκτυο]. Προέρχονται κυρίως από τον χώρο της βιομηχανίας του θεάματος και της νόθης ψυχαγωγίας. Πρόκειται για είδωλα από τον χώρο του μαζικού αθλητισμού όπως λ.χ. οι ποδοσφαιριστές, για καλλιτέχνες από τον χώρο του θεάματος και της διασκέδασης όπως οι τραγουδιστές, οι ηθοποιοί, οι τηλεπαρουσιαστές σε εκπομπές με μεγάλη τηλεθέαση, [αλλά και «επιδραστικούς» του διαδικτύου, δημιουργούς εξειδικευμένων ιστολογίων, άτομα που αναρτούν βίντεο έχοντας άποψη εύκολα, πρόχειρα, άκοπα και ανέξοδα περί παντός του επιστητού].

Α2. Ποια είναι η άποψη του συγγραφέα για τα πρότυπα που προβάλλονται σήμερα; (60-80 λέξεις)

Ο συγγραφέας δεν έχει την καλύτερη άποψη για τα κυρίαρχα σημερινά πρότυπα και σκιαγραφεί μάλλον γελοιογραφικά τις φιγούρες που αποτελούν τα σύγχρονα είδωλα (π.χ. « τσαλίμια» των ποδοσφαιριστών, οι λαρυγγισμοί των τραγουδιστών, η φλυαρία των τηλεπαρουσιαστών κ.λπ.).

Αυτό που τον ενοχλεί είναι ότι οι άνθρωποι του θεάματος και της ψυχαγωγίας έχουν τεράστια δημοτικότητα και αποδοχή και άρα ασκούν πολύ ισχυρότερη επίδραση στον τρόπο σκέψης και στην προσωπικότητα των ανθρώπων, ότι απολαμβάνουν υψηλότατες αμοιβές σε σχέση με τις αμοιβές άλλων κοινωνικών ομάδων που υπηρετούν σε σημαντικότερους τομείς της κοινωνικής ζωής, όπως είναι λόγου χάριν οι τομείς της υγείας και της παιδείας.

Διαπιστώνει μελαγχολικά ότι τα πρότυπα-είδωλα της εποχής είναι ανάλογα με τις αξίες του χρήματος, της δύναμης, της εξουσίας, της διασημότητας που έχουν κυριαρχήσει σήμερα, αξίες που δεν έχουν κάνει απαραίτητα καλύτερο τον σύγχρονο κόσμο.

Β1. Ποια είναι τα δομικά στοιχεία και ο τρόπος ανάπτυξης της δεύτερης παραγράφου (Σήμερα... ψυχαγωγία) του κειμένου;

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ: «Σήμερα πρότυπα αποτελούν όσοι ασχολούνται με το θέαμα και την ψυχαγωγία».

ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΕΣ – ΣΧΟΛΙΑ: «Με τα ισχύοντα αξιολογικά κριτήρια … της υγείας και της παιδείας».

ΚΑΤΑΚΛΕΙΔΑ ΠΡΟΤΑΣΗ: «Έτσι, η δεξιοτεχνία … θέαμα και ψυχαγωγία».

Ο τρόπος ανάπτυξης της παραγράφου είναι συνδυασμός μεθόδων. Συγκεκριμένα έχουμε:

α. Παραδείγματα («τσαλίμια» των ποδοσφαιριστών, οι λαρυγγισμοί των τραγουδιστών, η φλυαρία των τηλεπαρουσιαστών κ.λπ.)

β. Σύγκριση – αντίθεση, ανάμεσα στα είδωλα της βιομηχανίας του θεάματος και τους ανθρώπους της υγείας και της παιδείας

Β2. Στο κείμενο ο συγγραφέας διατυπώ νει κάποια ερωτήματα. Να τα εντοπίσετε και να αιτιολογήσετε τη χρήση τους από τον συγγραφέα, συνδέοντας τις αιτιολογήσεις σας με το κείμενο.

Ο συγγραφέας διατυπώνει μία σειρά από ερωτήματα με πρωταρχικό σκοπό να κάνει τον αναγνώστη κοινωνό και συμμέτοχο του γενικότερου προβληματισμού
σε σχέση με την ποιότητα των προτύπων της σύγχρονης κοινωνίας.

Με το αρχικό ερώτημα «Ποια πρότυπα επικρατούν σήμερα και ποιο ιδεώδες τα διαμορφώνει;» θέτει το πρόβλημα που τον απασχολεί ξεκινώντας τη διερεύνηση που θα διαμορφώσει το κείμενό του .
Το ερώτημα αποτελεί την απαρχή του προβληματισμού και του κειμένου.

Τα άλλα δύο ερωτήματα που ακολουθούν στην τελευταία παράγραφο («Μπορεί όμως μια κοινωνία να πάει μπροστά με τέτοια κοινωνικά πρότυπα; Μπορεί να στηρίζει την πρόοδο και την ευημερία των πολιτών της σε τέτοιες κοινωνικές αξίες και ηθικές αρχές;») είναι ρητ ορικά, φορτίζουν συναισθηματικά την ανάγνωση, προκαλούν ένταση και αποσκοπούν να κάνουν σύμμαχο τον αναγνώστη.

Παράλληλα τα ερωτήματα δίνουν ζωντάνια, αμεσότητα και παραστατικότητα στο κείμενο και δεν αφήνουν τον αναγνώστη να εφησυχάσει
.

Β3. Για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις να γράψετε μία πρόταση όπου θα αναδεικνύεται η σημασία τους: **διαμορφώ νει**, **προβάλλουν, προσόντα, αγαθά, δημοτικότητα**

- Ο άνθρωπος **διαμορφώ νει** το ήθος του κάτω από την επίδραση διαφόρων παραγόντων
- Σε μια διαδήλωση οι πολίτες **προβάλλουν** την αντίθεσή τους σε κάποιο γεγονός ή απόφαση
- Με τα **προσόντα** του δε θα ήταν δύσκολο να βρει κάποια θέση εργασίας
- Οι πολίτες σήμερα απολαμβάνουν τα **αγαθά** της δημοκρατίας όπως είναι η ελευθερία και η ισότητα
- Η **δημοτικότητα** του Προέδρου άρχισε να φθίνει εξαιτίας των μέτρων που πήρε

Β4. Να αιτιολογήσετε τη χρήση των εισαγωγικώ ν στις παρακάτω περιπτώ σεις: α. «τσαλίμια» β. «του θεάματος και της ψυχαγωγίας» γ. «πιάσει την καλή»

α. «τσαλίμια»: προφορικός λόγος + ειρωνεία

β. «του θεάματος και της ψυχαγωγίας»: ορολογία + έμφαση

γ. «πιάσει την καλή»: προφορικός καθημερινός λόγος μέσα σε ένα επίσημο κείμενο

Β5. «Τα πρότυπα αυτά τα διαμορφώ νουν και τα προβάλλουν τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης». Στην παραπάνω πρόταση να βρεθεί το είδος της σύνταξης (ενεργητική – παθητική), να τραπεί στην αντίθετή της και να δηλωθεί τι σημαίνει η επιλογή του ενός ή του άλλου είδους σύνταξης.

«Τα πρότυπα αυτά (Α) τα διαμορφώνουν και τα προβάλλουν τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης (Υ)».

α. Σύνταξη ενεργητική

β. Μετατροπή σε παθητική: «Τα πρότυπα αυτά (Υ) διαμορφώνονται και προβάλλονται από τα ΜΜΕ (Ποιητικό Αίτιο)»

γ. Ενεργητική σύνταξη: (1) Έμφαση στο Υ (2) Ζωντάνια, αμεσότητα στον λόγο

Παθητική σύνταξη: (1) Έμφαση στο Ρ, στην επιτελούμενη πράξη (2) Επισημότητα, τυπικότητα, απρόσωπος χαρακτήρας στον λόγο

Β6. Να βρεθεί λειτουργία της γλώ σσας (αναφορική - ποιητική) στις παρακάτω εκφράσεις

α. η φλυαρία των τηλεπαρουσιαστώ ν

β. στον βωμό του χρήματος

γ. αποτελούν τα θεμέλια και τους πυλώ νες της κοινωνίας

δ. το χέρι του γιατρού σώ ζει ανθρώ πινες ζωές

α. η φλυαρία των τηλεπαρουσιαστών: Αναφορική (Κυριολεκτική / Δηλωτική) λειτουργία

β. στον βωμό του χρήματος: Μεταφορική (Ποιητική / Συγκινησιακή / Συνυποδηλωτική) λειτουργία της γλώσσας

γ. αποτελούν τα θεμέλια και τους πυλώνες της κοινωνίας: Μεταφορική (Ποιητική / Συγκινησιακή / Συνυποδηλωτική) λειτουργία της γλώσσας

δ. το χέρι του γιατρού σώζει ανθρώπινες ζωές: Αναφορική (Κυριολεκτική / Δηλωτική) λειτουργία της γλώσσας

Επιμέλεια - Συγγραφή:

Κωνσταντίνος Ν. Καρεμφύλλης, Φιλόλογος